

symposium

bodem breed

Duurzaam hergebruik van grond en bagger

expertise

bodem en ondergrond

provincie

Overijssel

Zwolle

 Stantec

Even voorstellen

- Wie zit er in de zaal?
- Sprekers:
  - Mohammed - TAUW
  - Ruud - BRO
  - Leon – Provincie Gelderland
- Sessieleider:
  - Wieske

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

symposium

bodem breed

Duurzame optimalisatie van hergebruik van bouwstoffen en baggerspecie voor grondverbetering - Nederland, Maleisië en Jemen

expertise

bodem en ondergrond

provincie

Overijssel

Zwolle

 Stantec

Inhoud van de presentatie

- Introductie grondverbetering
- Introductie grondstabilisatie
- Hergebruik van bouwstoffen
- Jemenitisch bodembeleid
- Maleisische bodembeleid
- Nederland bodembeleid
- Vergelijkingstabel
- Conclusie

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Verbeteren van de grondkwaliteit

- Creëren van gezonde en vruchtbare grond voor plantengroei en landbouwactiviteiten
- Gebruik van grondverbeteraars zoals klei, zand of turf
- Stimuleren van grondleven door middel van grondbiologie
- Toevoegen van organisch materiaal, zoals compost of mest, voor de verbetering van bodemstructuur
- Gebruik van minerale toevoegingen, zoals kalk

Stabilisatie van de grond (voor constructie)

Het versterken en verbeteren van de draagkracht en stabiliteit van de grond

- Grondverdichting
- Het gebruik van conventionele chemische additieven zoals cement en kalk
- Het gebruik van biologische additieven zoals bacteriën

Hergebruik van bouwstoffen en baggerspecie

- Er zijn veel materialen die worden hergebruikt om de grond duurzaam te versterken zoals:
- Puin (vrijgekomen bij sloop)
- Asfalt
- Beton
- Keramische tegels
- Marmeren tegels
- Banden
- Bodem- en vliegas
- Glas, etc

Voordelen van het gebruik van gerecyclede materialen in de grond

- Het verminderen van afval en het behoud van natuurlijke hulpbronnen
- Leiden tot kostenbesparingen
- Bijdragen aan de vermindering van CO2-uitstoot
- Betere circulaire economie en duurzame ontwikkeling

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Hoe bereiken we een efficiënte recycling van bouwstoffen?

- Implementeer systemen voor het recyclen van materialen
- Ontwerp producten met het oog op demontage en recycling, zodat componenten gemakkelijk kunnen worden hergebruikt
- Stimuleer reparatie en hergebruik van producten om hun levensduur te verlengen
- Minimaliseer afvalproductie door efficiëntere productieprocessen
- Creëer gesloten kringlopen waarin materialen continu worden hergebruikt zonder verlies van kwaliteit
- Moedig het upcyclen aan, waarbij afvalmateriaal wordt omgezet in producten met een hogere waarde dan het oorspronkelijke materiaal
- Gebruik digitale technologieën voor efficiëntere productieplanning

Nadelen van het gebruik van gerecyclede materialen in de grond

symposium

bodem breed

- Kosten: Het hergebruik van stoffen in de grond brengt aanzienlijke kosten met zich mee voor testen, certificering en kwaliteitsborging.
- Verontreinigingen: materialen zijn nog steeds structureel levensvatbaar, maar kunnen mogelijk verontreinigingen bevatten, zoals loodverf.
- Veranderingen: de chemische samenstelling van de grond aanpassen door de aanwezigheid van nieuwe elementen.

Vergelijking tussen drie landen Jemen, Maleisië, Nederland

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Waarom deze drie landen?

Jemen → er is geen
bodembeleid

Maleisië → bodembeleid staat
in de kinderschoenen

Nederland → (te) uitgebreid
bodembeleid

Het hergebruik van bouwstoffen en baggerspecie in Jemen

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Jemenitisch bodembeleid

- Er ontbreekt bodembeleid en indien verouderd beleid (van voor de oorlog, voor 2017) aanwezig is, wordt dit niet geïmplementeerd.
- De bodemgezondheid wordt verwaarloosd en verschillende soorten afval worden zonder enige zorg in de bodem gestort.
- Er zijn geen gestandaardiseerde procedures voor het hergebruik van bouwafval en elke persoon heeft zijn eigen methoden.

Grondstabilisatie en het hergebruik van bouwstoffen

symposium bodem breed

- Chemische toevoegingen: Gebruik van traditionele materialen zoals cement en kalk
- Grondverdichting
- Het afval van bouwstoffen wordt deels benut zonder systematische procedures of wetgeving die dit regelt
- Milieucontrolemaatregelen: Ontbreken van adequate maatregelen om de milieu-impact te beperken

Het hergebruik van bouwstoffen en baggerspecie in Maleisië

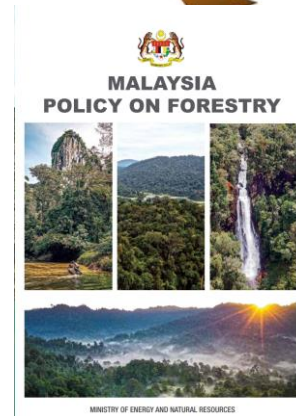
Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Het Maleisische bodembeleid

- In Maleisië zijn er gerichte inspanningen voor bodembescherming, waarbij de focus ligt op het aanpakken van problemen zoals:
  - Erosie
  - Vervuiling
  - Degradatie
- Dit gebeurt door middel van wetgeving en regelgeving, zoals het Nationaal Bodembeleid en het Nationale Wet op Bodembescherming.
- Terwijl er in Maleisië inspanningen worden geleverd om de bodem te beschermen, is er nog steeds behoefte aan verdere actie en toewijding om de langdurige duurzaamheid van de bodembronnen van het land te waarborgen.

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

symposium bodem breed

Contaminated Land Management and Control Guidelines No. 1: Malaysian Recommended Site Screening Levels for Contaminated Land

Onderzoek naar bouwstoffenhergebruik

- Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar het hergebruik van bouwstoffen voor het stabiliseren van zachte grond:
- Grote bezorgdheid over de gevaren van chemische additieven voor het milieu.
- Chemische additieven worden nog steeds gebruikt wanneer dat nodig is.
- Er wordt geprobeerd om de afhankelijkheid van chemische additieven te verminderen en gerecyclede bouwmaterialen als alternatief te gebruiken.
- Het hergebruik van bouwstoffen bij grondstabilisatie versterkt de grond en geeft vergelijkbare resultaten als chemische additieven (volgens het onderzoek).

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Wat ontbreekt er nog in Maleisië?

Lage recyclingpercentage

Er zijn onlangs verschillende regelgevingen ingevoerd. Echter, Maleisië loopt nog ver achter op ontwikkelde landen.

Gebrek aan bewustzijn over het beheer van bouwafval.

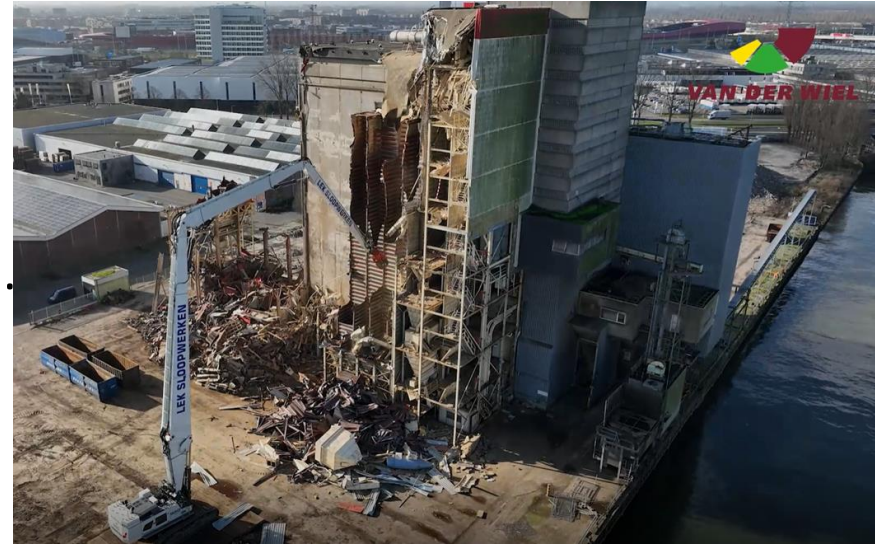
De overgang naar een volwaardige circulaire economie blijft een doel voor Maleisië

Het hergebruik van bouwstoffen en baggerspecie in Nederland

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Grondstoffenbeheer in Nederland

- Circulaire Economie (Nederland streeft naar een circulaire economie)
- Bouwafval en hergebruik (De overheidsdoelstelling is om in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren).
- Gebruik van gerecyclede materialen (Vooral minerale afvalstoffen, zoals puin, worden gebruikt voor de aanleg van wegen)

Sloop opstellen Agrifirm te Utrecht

Het beleid voor hergebruik van grond, baggerspecie en bouwstoffen

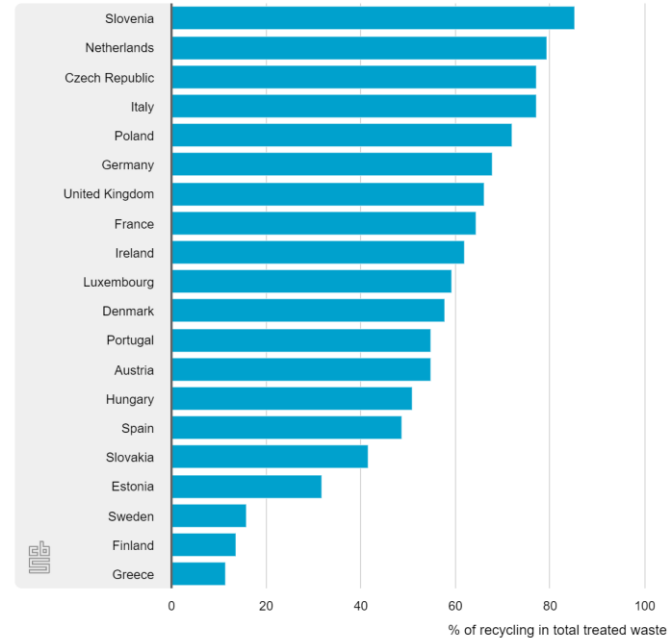
- De behoefte aan het storten van materialen wordt verminderd, waardoor er minder nieuwe grondstoffen gewonnen hoeven te worden.
- Het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie op of in de bodem mag niet leiden tot vermindering van de kwaliteit van de bodem.
- Duurzaam bodembeheer (balans tussen de bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu én ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen).
- Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) stellen regels aan het toepassen en hergebruiken van bouwstoffen, grond en baggerspecie.

Het recyclingpercentage

- Het recyclingpercentage in Nederland is 80%, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. Echter, het recyclingpercentage van bouwafval in Nederland is 38%.

Waste recycling, 2014

Source: Eurostat

Grond stabiliseren in Nederland

- Grondverdichting
- Diepgrondmenging (Cement of kalk)
- Grondvervanging (vervangen door meer geschikte grond)
- Geosynthetische versterking (geotextile)
- Jetgrouting (onder hoge druk in de grond geïnjecteerd om kolommen van gestabiliseerde grond te creëren)

Landen Item	Jemen	Maleisië	Nederland
Aandacht voor grondbescherming	Geen	Geen datum beschikbaar, maar recent	Sinds 1987 (Lekkerkerk)
Wet- en regelgeving	Afvalbeheer: beperkt Hergebruik: geen	Beperkt met moeilijke inconsistenties	Strikt met betrekking tot afvalbeheer en hergebruik
Vergunningplicht voor hergebruik	Nee	Ja (focus op kwaliteitscertificering)	Ja (benadrukt circulariteit)
Recyclingpercentage	Niet bekend	15%	38%
Beschikbaarheid van bouwafval	Geen afvalbeheersystemen	Matig beschikbaarheid van bouwafval	Goede beschikbaarheid met geavanceerde afvalbeheer systemen
Infrastructuur voor recycling	Beperkt	Groeiende vooral in stedelijke gebieden	Uitgebreide programma's voor afval hergebruik
Technologische innovatie	Geen	Opkomende technologische innovatie	Leider in technologische innovatie – afval beheer en circulaire economie
Bewustwording en educatie	Beperkt	Toenemende	Sterke bewustwording
Samenwerking tussen overheid en bedrijven	Beperkt	Groeiende vooral op lokaal niveau	Sterk – met betrokkenheid bij circulaire initiatieven
Economische invloeden	Beperkt	Groeiende economische kansen door hergebruik	Significante kostenbesparingen
Milieueffecten	Negatief - geen afvalbeheersystemen	Niet negatief en niet positief – met potentieel voor verbetering	Positief – geavanceerde afvalbeheersystemen en circulaire praktijken.

Het is duidelijk dat Jemen en Maleisië achterlopen op het gebied van datahergebruik, terwijl dit in Nederland wel beschikbaar is.

Stelling

Het Nederlandse bodembeleid is te strikt en dient versoepeld te worden, denk hierbij aan het aanpassen van het stand-still-principe naar hoogwaardige toepassingen van grond

symposium

bodem breed

Basisregistratie
Ondergrond

Met de Basisregistratie Ondergrond naar een marktplaats voor vraag en aanbod

Ruud Boot | Programmamanager Milieukwaliteit, Basisregistratie Ondergrond
Ministerie BZK

expertise

bodem en ondergrond

provincie

The logo for Provincie Overijssel features a stylized blue and red graphic element resembling a river or a stylized 'O'.

Overijssel

Zwolle

The logo for Stantec features a stylized black and white circular graphic element.

Stantec

Diverse beleidsambities

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Home > Documenten >

NL non-paper on the Action Plan on Critical Raw Materials and the Critical Raw Materials Act

De voorgedragene Critical Raw Materials Act (CRMA) is de EU van plan te nemen om de beschikbaarheid van kritieke grondstoffen zoals lithium en kobalt te waarborgen. Kritieke grondstoffen zijn nodig voor

Circulaire economie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Postbus 20018 2500 EA DEN HAAG

Water en Bodem sturend

Wat gaat er over ons water en onze bodem. Letterlijk de basis van ons bestaan, en daarmee van groot belang voor iedereen. We willen als kabinet meer rekening houden met deze basis, bij besluiten die we nemen over de indeling van ons land. In deze brief vertellen we waarom en hoe.

Water en bodem zijn van grote invloed op ons dagelijks leven. We halen ons drinkwater uit de bodem. De bodem biedt stevigheid, als fundament voor onze wegen en huizen. Is de bodem te nat of juist te droog? Dan merken we dat aan lagere opbrengsten, schade aan de natuur of in de supermarkt aan hogere prijzen. Elk stukje bodem en oppervlaktewater in ons land is in gebruik, soms voor vele doeleinden tegelijk. En niet alleen wat je ziet. Ook onder de grond is het een drukte van jewelste. Buizen, pijpen, kabels, winning van grondstoffen. Op die bodem moeten we zwaar zijn.

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ministerie van Koninkrijksrelaties

Regie op de Ruimtelijke Ordening

Landelijke visies

Meerjarenvisie Beraad voor Geo-Informatie

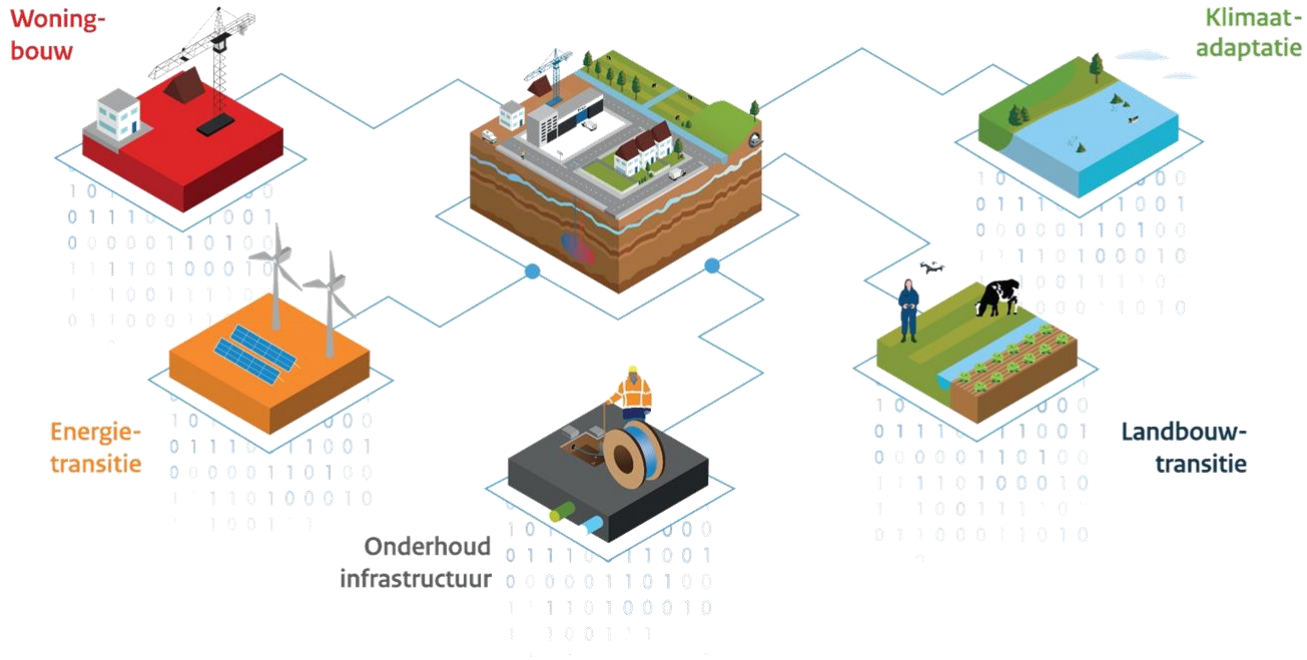
Visie Zicht op Nederland - Datafundament

Zicht op Nederland
Digitale Tweeling

Datafundament onder de maatschappelijke opgaven

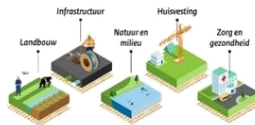
Europese afspraken

Lokale en regionale datatabels

Sectorale datatabels

Nationaal Datafundament / Federatief Dataatabel

Basisregistratie
Ondergrond

Digitale Overheid / Interbestuurlijke datastrategie

Combinatie nodig voor
circulaire grondstromen

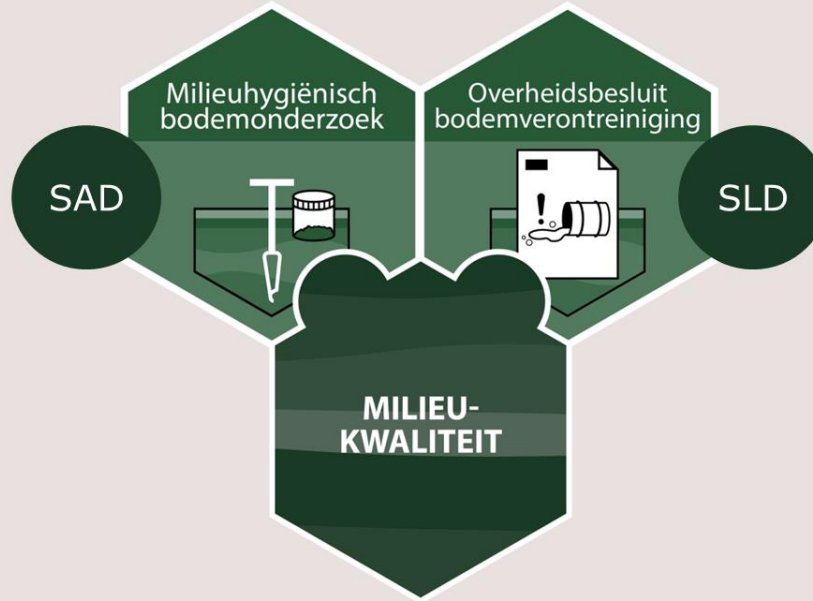

Basisregistratie Ondergrond

1. Bestaande gegevens
2. Nieuwe gegevens

Milieukwaliteit

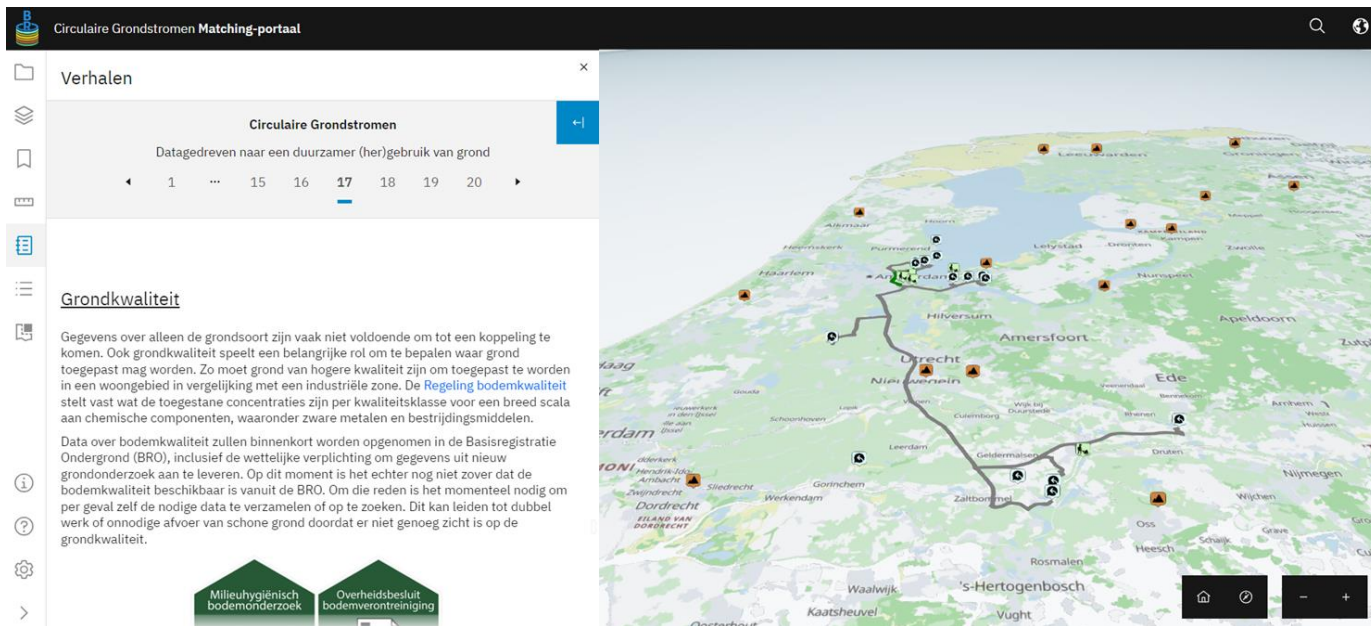
Wel:

1. Dataset basisgegevens
2. Dataset Interpretaties en Conclusies
3. Dataset Beschikkingen en Besluiten

Niet:

- a) Documenten (rapporten, beschikkingen, besluiten).
- b) Bodemkwaliteitskaarten

Praktijkvoorbeeld: Circulaire Grondstroom Matching Portaal

Verhalen

Circulaire Grondstromen

Datagedreven naar een duurzamer (her)gebruik van grond

◀ 1 ... 15 16 **17** 18 19 20 ▶

Grondkwaliteit

Gegevens over alleen de grondsoort zijn vaak niet voldoende om tot een koppeling te komen. Ook grondkwaliteit speelt een belangrijke rol om te bepalen waar grond toegepast mag worden. Zo moet grond van hogere kwaliteit zijn om toegepast te worden in een woongebied in vergelijking met een industriële zone. De [Regeling bodemkwaliteit](#) stelt vast wat de toegestane concentraties zijn per kwaliteitsklasse voor een breed scala aan chemische componenten, waaronder zware metalen en bestrijdingsmiddelen.

Data over bodemkwaliteit zullen binnenkort worden opgenomen in de Basisregistratie Ondergrond (BRO), inclusief de wettelijke verplichting om gegevens uit nieuw grondonderzoek aan te leveren. Op dit moment is het echter nog niet zover dat de bodemkwaliteit beschikbaar is vanuit de BRO. Om die reden is het momenteel nodig om per geval zelf de nodige data te verzamelen of op te zoeken. Dit kan leiden tot dubbel werk of onnodige afvoer van schone grond doordat er niet genoeg zicht is op de grondkwaliteit.

Praktijkvoorbeelden: Circulaire Grondstroom Matching Portaal

Circulaire Grondstromen Matching-portaal

Marktplaats

Aanbod Vraag

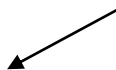
Sorteer op Selecteer

Volume	Grondsoort	Kwaliteit	
525 m ³		Onbekend	
2111 m ³		Onbekend	
876 m ³		Onbekend	

Aanbod – 738425

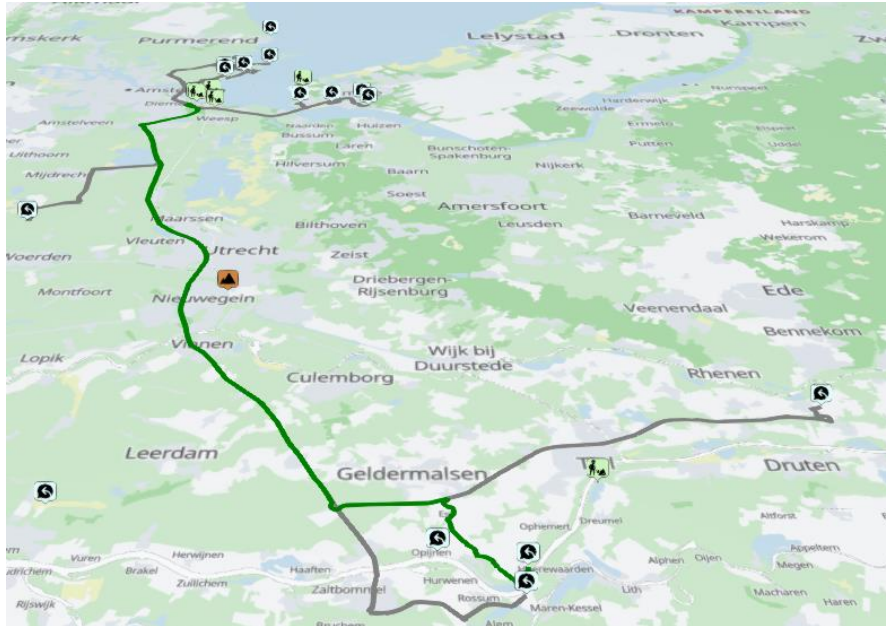
Organisatie	Organization C
Contact	contact@example.com
Periode	8-10-2023 - 8-10-2024
Volume	525 m ³
Grondsoort	

Vraag – 331845

Organisatie	Organization E
Contact	contact@example.com
Periode	3-2-2024 - 1-10-2024
Volume	3000 m ³
Grondsoort	

Praktijkvoorbeelden: Circulaire Grondstroom Matching Portaal

Stelling

Alle gegenereerde data moet in de BRO terecht komen, dus niet alleen de data gegenereerd in opdracht van de overheid

symposium

bodem breed

Hoogwaardig hergebruik vrijkomende grond welke waarden tellen mee?

Praktijkvoorbeelden
provincie Gelderland en RWS

Leon Claassen

Bodembreed april 2024

Introductie

- Van lineair naar circulair of van “nuttig” naar hoogwaardig: integraal afwegen multi doelen/meerwaarden
- Voorbeeldproject UWDH in deze context icm LIFECO₂SAND
- Uitleg integrale afwegingsmethode: SDMG model
- Gevolgen en nieuwe acties in de grondstromenketen

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

LIFE CO₂SAND deliverables

- Realize 5 demonstration fields to 8% lutum (clay content) and building up CO₂-equivalents / year by stable organic matter
- Achieve replication to 70 fields, 700 ha in total, on the European Sand Belt by 2025
- Adapt planning and contracting procedures to enable inclusion of repurposing fertile soil right from the start of urban planning and public works
- Dissemination through community of practice, demonstration fields and meetings

de voordelen van de verrijkte grond

Klei in zand op landbouwgronden:

+ Houdt meer organische stof en mineralen vast

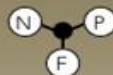
+ Meer organische stof in de bodem leidt tot meer CO₂-vastlegging

+ Houdt water beter vast

+ Daardoor minder uitspoeling van nutriënten

=

betere
bodemkwaliteit

betere
waterkwaliteit en
-beschikbaarheid

meer
biodiversiteit

betere
landbouwopbrengst

Bron: Circulair Terreinbeheer

“We denken dat we goed bezig zijn, maar eigenlijk gebruiken we veel vrijkomende grond vooral laagwaardig. We moeten afscheid nemen van vaste gewoontes en de mogelijkheden van hoogwaardig hergebruik benutten.”

Leon Claassen, projectleider LIFE CO2SAND,
Provincie Gelderland

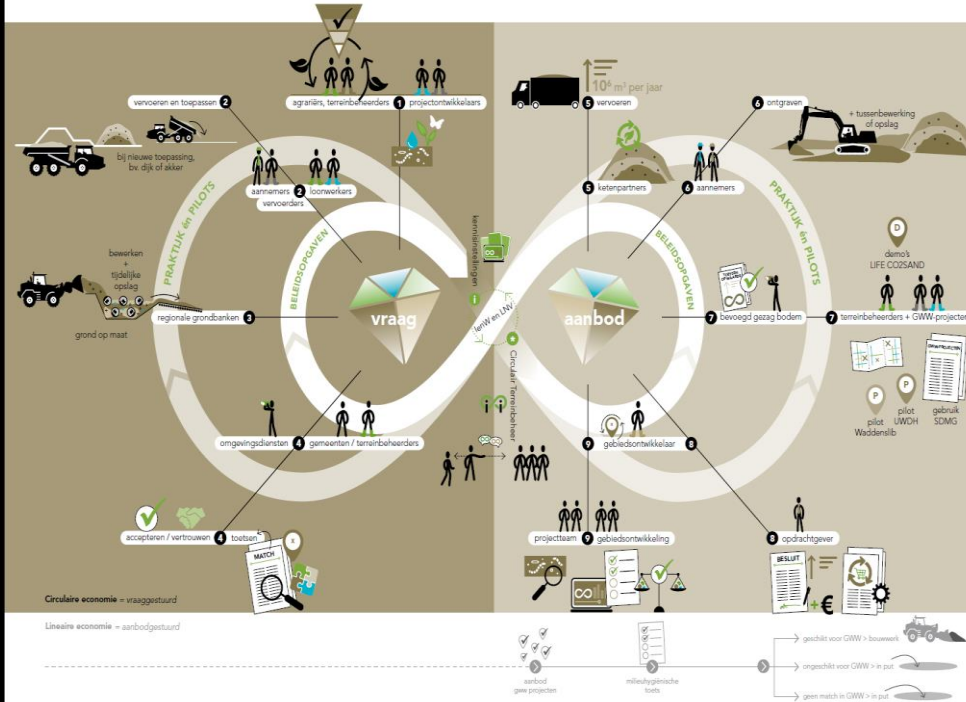

Visuals

GROND EN SEDIMENT HOOGWAARDIG INZETTEN

IEDEREEN HEEFT VERANTWOORDELIJKHEID IN DE CIRCULAIRE KETEN

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

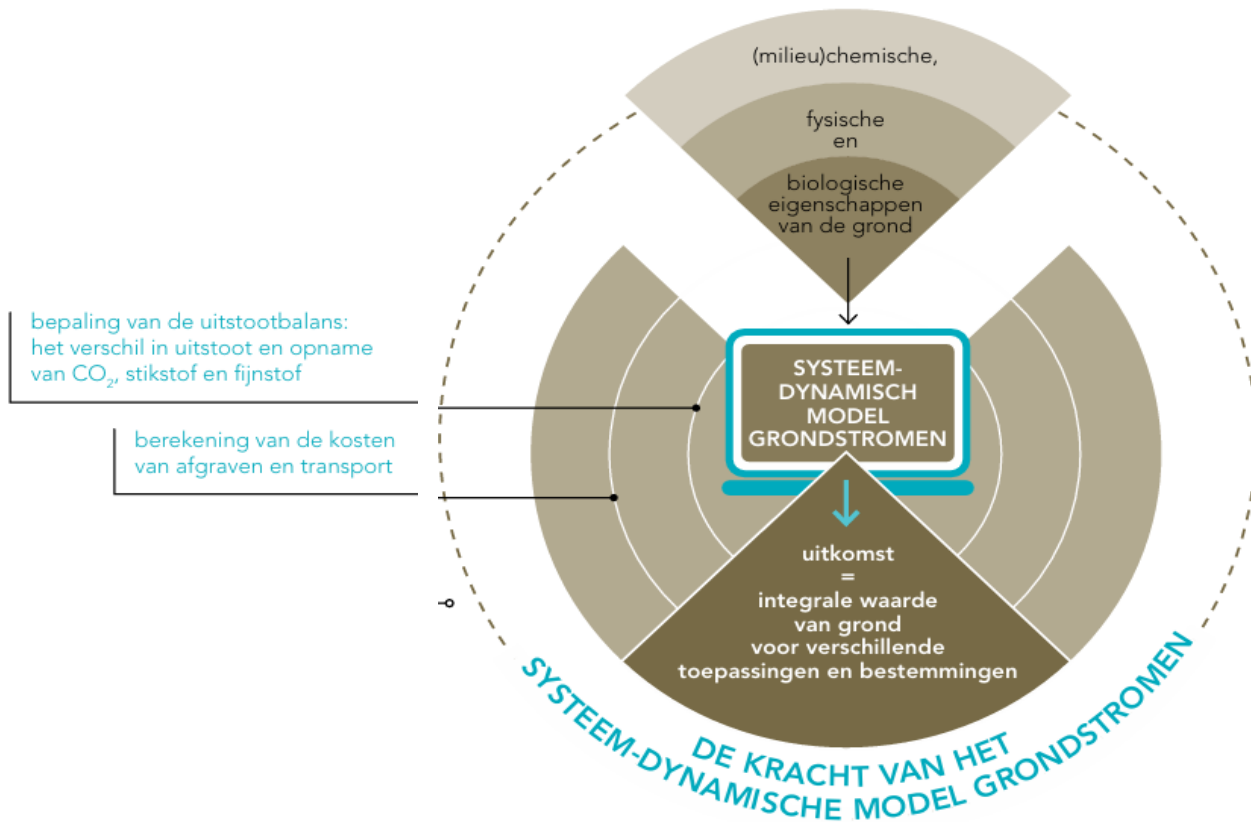
Beleidsdoelen waar hoogwaardig hergebruik bodem aan kan bijdragen

- Farm to Fork, Green deal (carbon farming)
- EU soil strategie
- Klimaatakkoord, zowel mitigatie als adaptatie
- Grondstoffenakkoord
- Kamerbrief water en bodem sturend, hoogwaardig hergebruik
- Beleid diepe plassen
- Water vasthouden; elke druppel de grond in
- Kader Richtlijn Water
- Vitaal platteland (toekomst voor de boer)
- Koolstofopslag in gezonde landbouwbodems (via LNV)
- Zie ook overzicht beleidsopgaven infographic

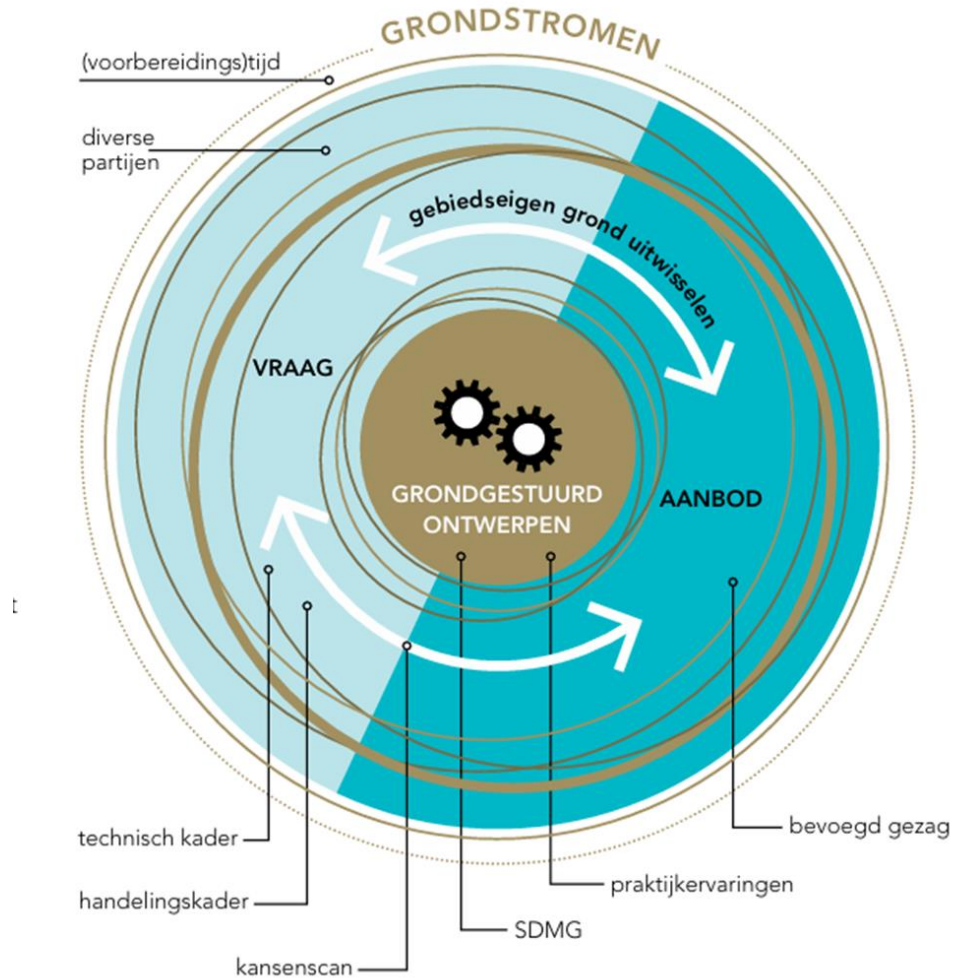
Hoe te waarderen?

- CO₂SAND (en vergelijkbare projecten) leidt tot de vraag welke grond/bagger waarvoor geschikt is: wat is de waarde waarvoor van vrijkomende grond/bagger?
- Twee sets van variabele waarden:
  - Waarden die grond/bagger op de te ontgraven locatie heeft
  - Waarden van het vrijkomende materiaal en
  - Waarden de ontvangende locatie/toepassing
- Gaat over nog veel meer dan de chemische kwaliteit (waar de Ow zich op richt)
- Instrumentarium:
  - Systeem Dynamisch Model Grondstromen
  - Toetsingskader gebaseerd KPI's landbouwbodem
  - Bodembeheer op basis van bodemwaardenkaarten

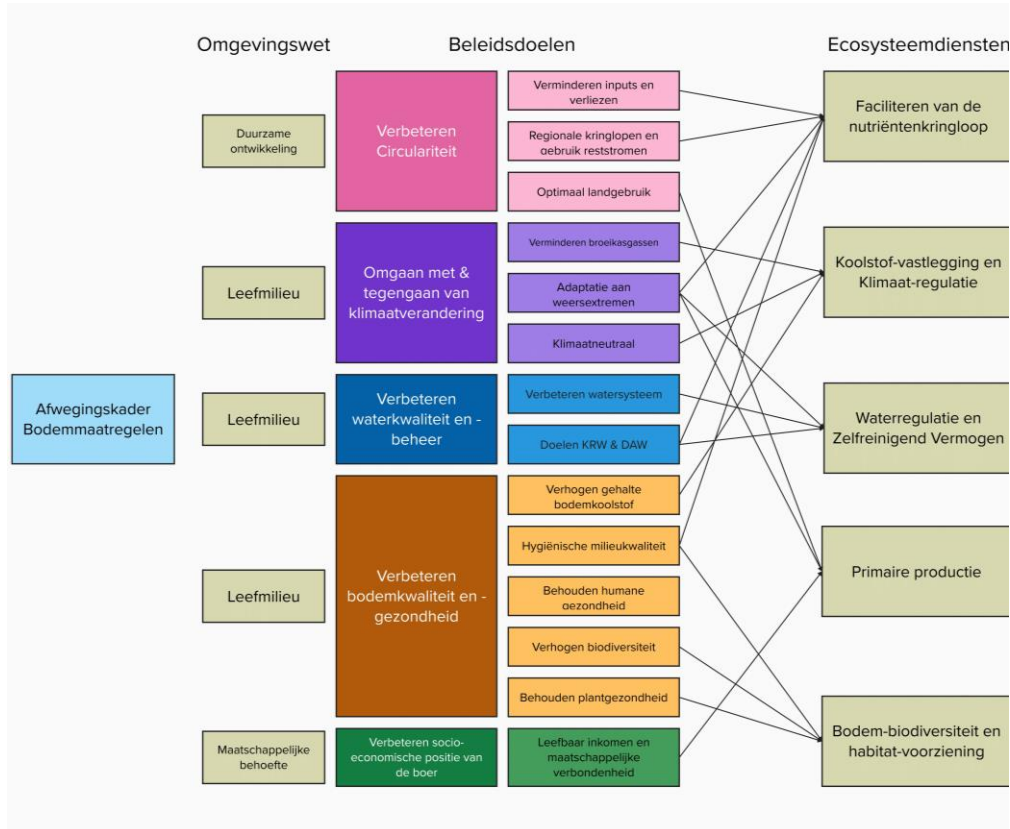

Grondstromenmodel: SDMG

- wordt ontwikkeld middels UWDH project
- Beslistool voor verschillende bestemmingen grond
- Co2 balans voor vervoer, ontgraven en aanbrengen grond
- Bepaling kosten en opbrengsten

Aanzet tot een toetsingskader voor landbouwbodem gekoppeld aan Nota Bodembeheer (iom GOO)

Wat af te wegen?

Vooralsnog meestal kwalitatief

Met betrekking tot bodemwaarden

- Verbetering versus verslechtering
- Optimaliseren alle ecosysteemdiensten versus maximaliseren van één (beperken trade offs)

Andere overwegingen

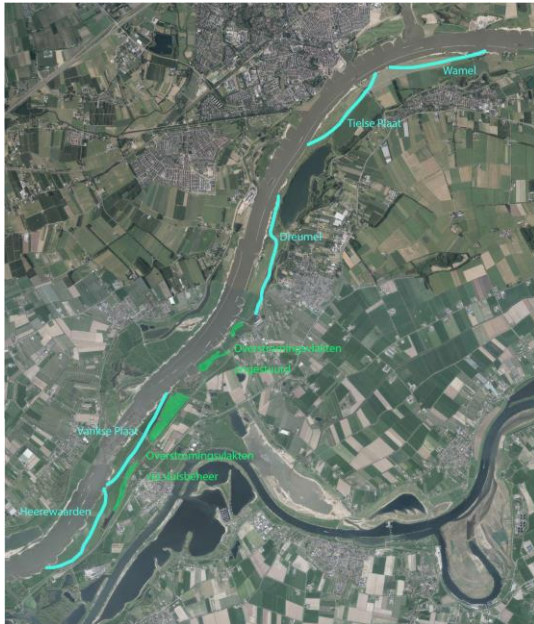
- Vraag en aanbod
- Kosten (Payment for Ecosystem Services)
- Transport (CO₂-uitstoot)
- Overlast

Casuïstiek vrijkomende grondstromen

In samenwerking met:

- Transitiepaden RWS
- Programma CE in de GWW
- EU LIFE CO2SAND project <https://www.gelderland.nl/projecten/life-co2sand>
- Project Uiterwaarden Wamel, Dreumel, Heerewaarden (UWDH) is een pilotproject <https://www.samenwerkenaanriviernatuur.nl/overzicht-projecten/waal/uiterwaarden+wamel+dreumel+en+heerewaarden/default.aspx>

Pilot:Project Uiterwaarden Wamel, Dreumel, Heerewaarden (UWDH)

- Herinrichting van de uiterwaarden
- Natuurontwikkeling
- Samenwerking tussen RWS Oost-Nederland, prov. Gelderland en Staatsbosbeheer
- KRW-project, afronding in 2027
- Aanbesteding eind 2024

Vrijkomende grond

	Klei E1	Klei E3	Zand Z	Afvoer naar depot NT	Totaal
Gebruikte waarde in model in m³	50.000	275.000	625.000	50.000	1.000.000

Business as usual → grond vervalt aan de aannemer en die bepaalt wat hij er mee doet.

Goedkoopste oplossing → waarschijnlijk gaat dan het grootste gedeelte in een put en een deel wordt in een civiel werk toegepast (vooral Klei E1).

Duurzame bestemmingen grond

- Dijkverzwaring Tiel – Waardenburg
- Zandgrond De Peel
- Zandgrond Achterhoek
- Veenweide gebieden Woerden
- Boomtelers Opheusden
- Stabiele bodemligging St Andries
- Zandsuppletie Bovenrijn Spijk

Hoe af te wegen welke bestemming de meeste waarde toevoegt?

Waardebepaling in SDMG model

Circulaire waarde

CO2 balans

Kosten

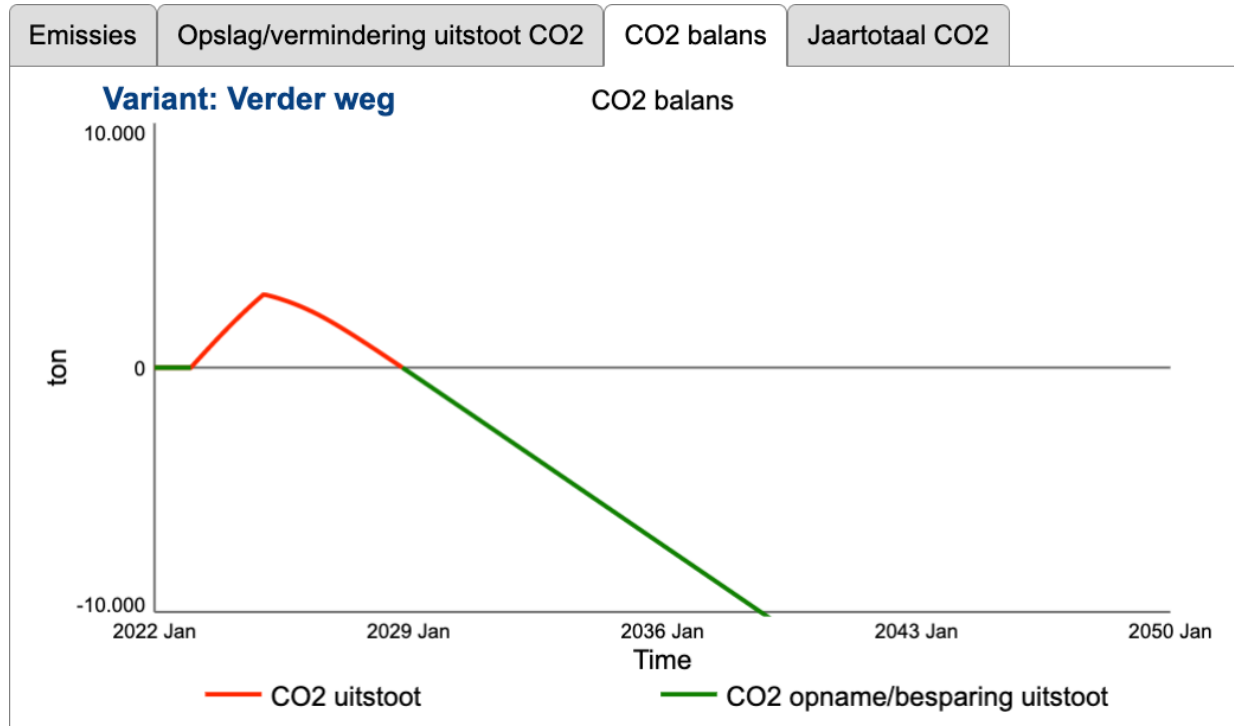

NOx PM10

Water vasthoudendvermogen

CO₂ Balans

Conclusies vrijkomende klei hoogwaardig

- Doelbestemming:
  - Klei E1 voor de Dijkversterking Tiel – Waardenburg
  - Klei E3 voor verbeteren zandgronden
- Hefboom:
  - Planning (meer tijd investeren)
  - Gebiedsgericht beleid PFAS
- Geadviseerde maatregel:
  - Planning van UWDH en/of dijkversterking aanpassen, eventueel gecombineerd met een tussendepot
  - Tijdelijke depot's creëren

Hoe gaat dit landen in het UWDH project

- Advies voor inkoopplan
  - Stel een aantal minimum eisen op voor de grond in de bestemmingen:
    - Klei op zandgrond
    - Klei op veen
    - Klei naar dijken
    - Voorwaarde: gebiedsspecifiek beleid regelen
  - BPKV component:
    - Aannemer weet meer waarde toe te voegen aan de bestemmingen (invulling hoogwaardig)
    - Beoordeling via het SDMG model

Faciliteren duurzaam bodembeheer/grondverzet

- Ons voorstel is om een bodemwaardenkaart te ontwikkelen, waarbij een holistisch beeld wordt geschetst van de bodemkwaliteit. Een **bodemwaardenkaart** kan op verschillende manieren bijdragen aan hoogwaardig hergebruik van de bodem:
  - Identificatie van bodemkwaliteit;
  - Bepaling functiegeschiktheid;
  - Risicobeoordeling;
  - Bevordering van bewustzijn.

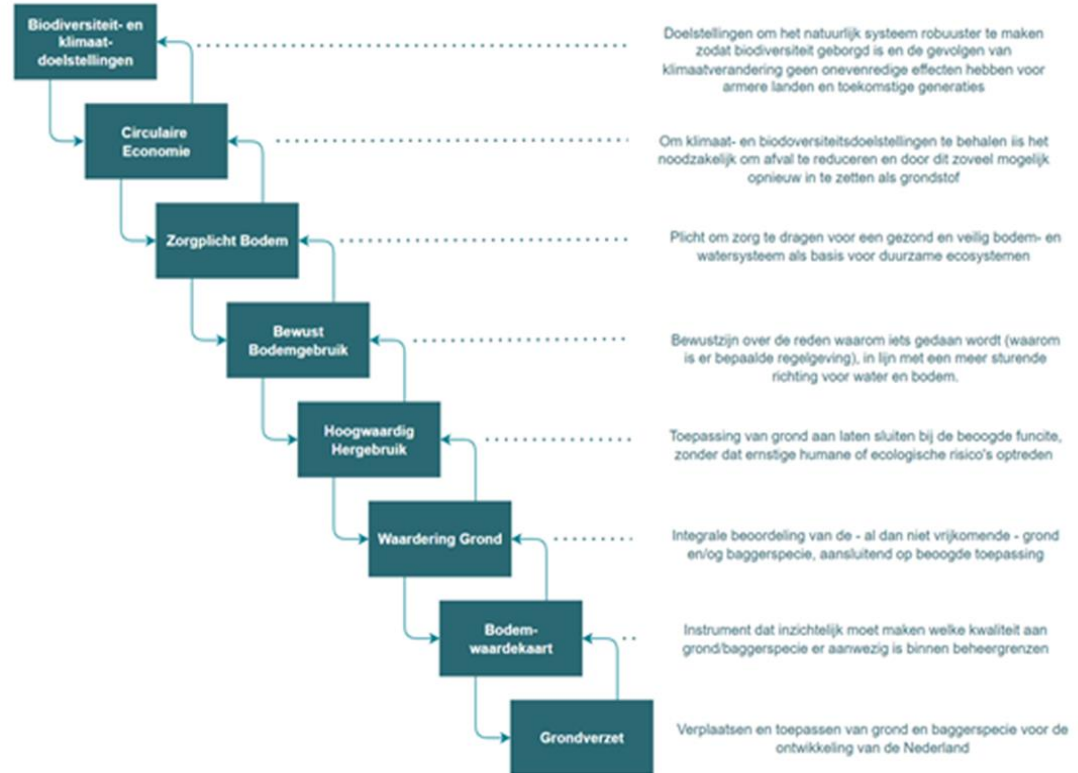
Op basis van de bodemwaardenkaart kunnen initiatiefnemers bepalen welke bestemmingen bepaalde grond kan hebben in het kader van hoogwaardige toepassing.

Conform Systems Engineering geredeneerd

- Model dat beschrijft hoe grondwerkzaamheden het systeem functioneren van hogere doelen beïnvloed

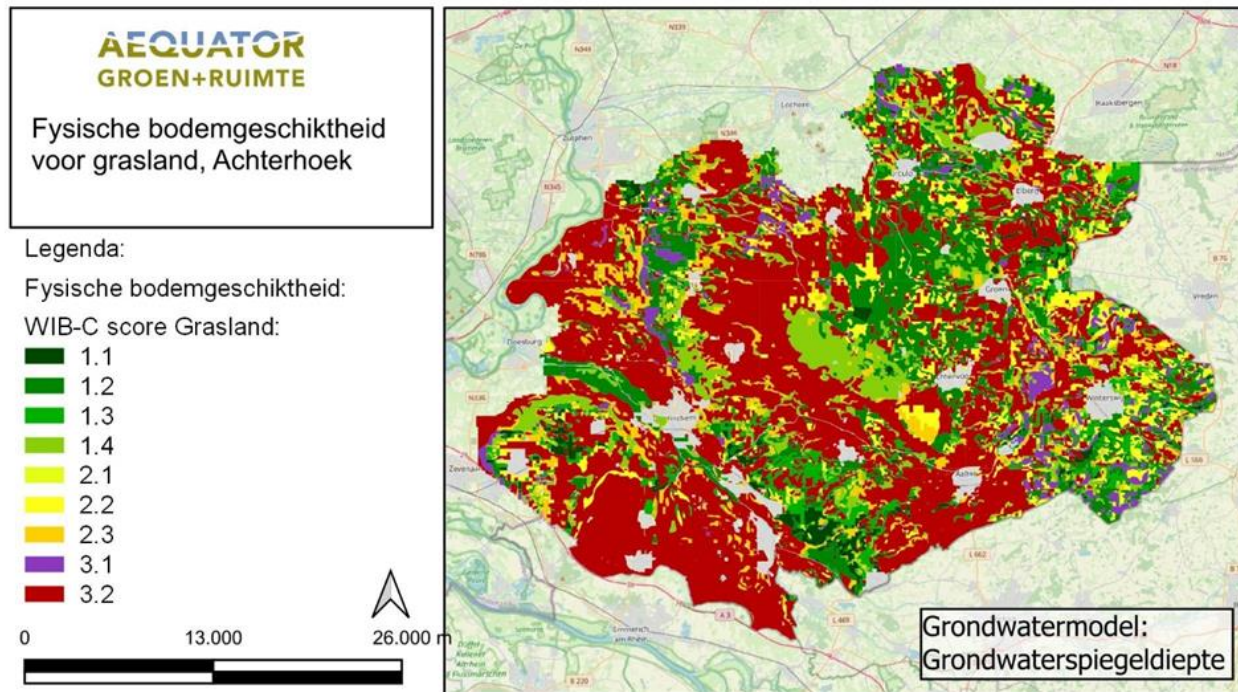
Geeft invulling aan:

- Beleidsbrief bodem en water sturend;
- EU Richtlijn voor bodemmonitoring en veerkracht;
- Nationaal programma circulaire economie 2023-2030;
- Omgevingswet.

Hoe zou een bodemwaardenkaart eruit kunnen zien voor de ontvangende bodem?

Hoogwaardig hergebruik vormgeven door de juiste afweging:

- Bedoeling en handelen vanuit omgevingswet, zoals ja mits/comply or explain
- Meer tijd steken in voorbereiding (vraag en aanbod); wat is de hoogste waarde van wat vrijkomt, SDMG geeft inzicht
- Chemie was altijd leidend (en ook 1 stof boven een norm)
- Naar: niet alleen beschermen (stand still) maar ook verbeteren van milieu
- Integraal afwegen vraagt gebiedsspecifiek bodembeleid inzetten
- Dit kan gemotiveerd worden via bodemwaardekaarten

Vragen?

Stelling

Toegelichte bodemwaardenkaarten moeten
verplicht worden voor bij grootschalig grondverzet

Stelling

We moeten het begrip nuttige toepassing herdefiniëren naar meest hoogwaardige toepassingen

Stelling

Er dient een afwegingskader te komen waarin naast de milieuklassen ook overige bodemecosysteemdiensten worden gescoord

